

text: asi Visací zamek

Autor: Pan B

Nájezd

Upozornění: Smát se za zády do očí je jen jiný úhel pohledu.

10.7. Libuše, Amálie
 Přejeme vše nejlepší!
 Přejeme ti, Libuše,
 plný pytel rozkoše.
 Přejeme taky Amálce,
 žití nejen v zahálce

In Memoriam Jiří Svině Fiala
18.5.1952 - ?.12. 2012

Výzva: Časopis Nájezd připravuje biografii Jiřího Svině Fialy
 Kontakt: Krtek, najezd@gmail.com

Kolik má čeština výrazů pro konopí?
 V jednom článku 10 nejzajímavějších věcí o Americe bylo, že USA má má přes 200 výrazů pro konopí. A Nájezd se tímto ptá: kolik jich má čeština?

Během jara se aktivně sbíraly výrazy. Ty se rozdělily na dva tábory: výrazy pro konopí a výrazy pro kouření marihuany.

Aktuální seznam je umístěn na stránkách Nájezdu:
najezd.wz.cz/konopi/konopi.html

Přidejte i vy své nápady.
 Váš Nájezd!

- Kalindář**
- 25.7. se koná divadelní vystoupení: **Bajka o beránkovi aneb není tráva jako tráva**. Kde: Pracovna Laskafe (Vlkova 36, P-3), kdy: 19:30, vstup: zatajen.
  - 26.7. Ottovy narozeniny. Kde: Vodní tvrz (Kněžmost), kdy: celý den, vstup: ??
  - 15. - 17.8 se koná **Kozí mejdan** jako vzpomínku na Woodstock. Oslava svobodomyšlných lidí a přátel koz a oslů. V plánu: muzika, spontánní produkce, samoorganizovaný chaos. Kde: Milkovice u Libáně (okr. Jičín), start: nezávazně, klidně i týden předem, vstup: zdarma. Pouze pro otrlé, na vlastní nebezpečí.
  - 31.8. Faust fest. Řevnice.

Společně proti NARCISMU!

Erupce Laki aneb písečné léto 1783 a počátek krutých zim

Laki je mírná díra v dechberoucím údolí v jižní části Islandu, představující od poslední erupce 25 kilometrů dlouhou řadu sopek všeobecně označovaných jako Lakagígar. Sopka nebyla v historii moc aktivní, větší erupce pocházely zejména od sousedního vulkánu Grímsvötn. Nicméně tato erupce se dostala do povědomí jako Skaftáreldar, bylo to na začátku léta, v červnu roku 1783, když se začala Islandská země otřásat a 25 km dlouhý pás začal prskat; vzniklo na 130 menších kráterů, z nichž se začala valit čedičová láva, vždy alespoň šest z nich stříkalo ohromné gejzíry lávy, údajně 800 až 1400 m vysokých, což se označuje jako havajský typ erupce. Celé to trvalo až do února 1784. Co do velikosti, nejednalo se o moc velkou erupci, podle měřítek dosáhla úrovně 5 z 8 (kde 8 je výbuch supervulkánu), ale za tu dobu se stalo něco neuvěřitelného. Do okolí se rozlilo odhadem 14 km³ lávy a do vzduchu se dostalo 42 miliard tun oxidu siřičitého a aerosolu kyseliny sírové, což způsobilo strašné změny v ovzduší. Ukázalo se, že malý, ale vytrvalý vulkán, dokázal změnit počasí na celé severní polokouli.

Čtvrtina populace Islandu (asi 9000 lidí) zemřela na udušení, z toho 20 vesnic zmizelo navždy. Láva tekla rychlostí 15-17 km za den, byla to taková lávová povodeň. Ztráty na islandském dobytku byly 50-80 %, jednak bylo vše pokryto sopečným popelem a hlavně z nebe přšela kyselina sírová, která doničila zbytek přeživších. Přestala růst tráva, vše se propadlo do šedi, popřípadě to později shořelo. Dánský král chtěl evakuovat všechny Islandany zpátky do Dánska.

Během týdne se sirný oblak s popelem postupně nesl celou Evropou, posléze se rozptýlil na celou severní hemisféru Země. Byla tak silná mlha, že ani lodě po tři měsíce nemohly vyjíždět na moře. Slunce bylo krvavě rudé a bylo možné se na něj v pravé poledne podívat pouhým okem. Co bylo hodně zvláštní, foukal vítr, který měnil směr každou čtvrt hodinu, ale nic neodvál,

nic nerozfoval. Historické zprávy mluví o lidech naplněných náboženskou úctou, že takové počasí a barva slunce jsou nanejvýš podivné.

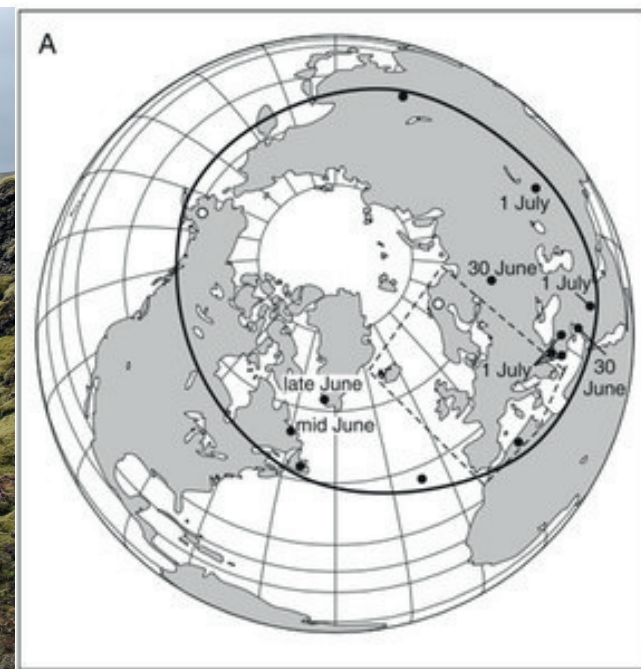
V Anglii, která byla postižena nejvíc, se odhaduje 23000 mrtvých na základě tohoto rozmaru počasí. Ono dýchání siřičitých oxidů způsobuje v plicích přeměnu na kyselinu a ta následně leptá plíce, v takových podmínkách se jednak blbě pracuje a navíc mizí úroda sama pod rukama. Léto, narozdíl od zbytku Evropy, bylo v Anglii díky sopečné inverzi velmi teplé a bývá přezdíváno jako „písečné léto“, maso se zkazilo už během dne, jsou reportovány také sopečné bouřky a obří kroupy, které prý zabíjely dobytek; naopak zima byla extrémní. 28 dní v kuse permanentního mrazu mělo za následek dalších 8000 mrtvých. Díky mlze sníh neroztál, ale dále ochlazoval vzduch.

Od té doby byl takový mrak nazýván Mlha Laki. Propad teplot byl o 1,3 °C v celosvětovém průměru, a to po dobu tří let. Sopečný prach z Laki byl také hlášen v Sýrii, v Egyptě, na Sibiři a v Severní Americe, kde si taky stěžovali na nejkřutější zimu, jakou vůbec nikdo

nepamatoval. Ta byla roku 1784 nejdelší co do počtu dní pod bodem mrazu. Dokonce Mississippi i v New Orleans zamrzla a v Mexickém zálivu plavaly ledové kry.

Naopak v létě pořad přšelo a díky kyselým deštům se ani nic neurodilo. Českým královstvím, stejně tak jako Anglií a Francií se prohnaly hladomorové rány. S tím, že ve Francii dala tato událost (hladomor, suchá léta, hroznivé zimy, neúroda, nikoliv jen erupce Laki) impulz k Francouzské revoluci 1789. To už vulkanickou iniciativu po Laki převzal vulkán Grímsvötn.

Ve světě bylo zdokumentováno, že díky Laki se změnila monzunové větry a tradiční, dlouho očekávaný déšť v Africe nakonec nebyl (následný hladomor roku 1784 zničil šestinu egyptské populace), stejně tak Střední i Dálný východ jako třeba Indie byly bez deště a tedy bez jídla. To dělá z malé erupce Laki poměrně významnou přírodní katastrofu minulého milénia. Co dodat? Dle posledních pozorování se sice Laki nachází v klidovém stavu, ale vyhaslá není, očekává se, že vybuchne ještě jednou.

Vlevo: 25 km dlouhý komplex kráterů Laki. Vpravo: Rozsah Mlhy Laki během června 1783. Dole: průměrný pokles teplot roku 1784 způsobený erupcí Laki. Zdroj: wikipedia.org; Thordarson, Self - sborník.

